

Motion

1983/84:1500

Lars Werner m. fl.

Slopande av momsens på livsmedel

De indirekta skatterna har år från år ökat i betydelse för statskassans samlade inkomster. I årets budgetproposition beräknas intäkterna från mervärdeskatten bli 53,1 miljarder, dvs. 10 miljarder mer än de samlade inkomsterna från de skatter som vanligtvis debatteras, dvs. skatt på inkomst, reavinst och rörelse.

De indirekta skatterna har i allmänhet en regressiv verkan, dvs. deras relativa tyngd är störst för lägre inkomstagare. Särskilt gäller detta mervärdeskatten och i allra högsta grad mervärdeskatten på livsmedel, eftersom låginkomsthushåll måste lägga en större andel av utgifterna på livsmedelsinköpen. Andelen utgifter för livsmedel varierar mellan ca 16 % (hushåll utan barn med disponibel inkomst över 100000 kr.) och 28 % (hushåll med tre barn med disponibel inkomst under 44000 kr.). Enligt expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO), betalade hushållen under 1981 i genomsnitt 2750 kr. per år i matmoms, medan en trebarnsfamilj betalade mellan 4500 och 5000 kr. per år. Dessa summor har med all sannolikhet ökat sedan dess, eftersom varje prishöjning i producent- eller handelsled också medför en automatisk skattehöjning för konsumenten.

Vpk vänder sig mot de indirekta skatterna och då särskilt mot mervärdeskatten på livsmedel. Genom en övergång till produktionsskatt skulle möjligheter ges att helt avskaffa mervärdeskatten på konsumtionen. Främst måste emellertid mervärdeskatten på mat bort, antingen genom ett slopande av skatten på livsmedlen eller genom subventioner som tar bort momseffekten för konsumenterna. Sedan momsens fördyrande inverkan på livsmedlen blivit föremål för debatt under hösten 1972 beslöt regeringen i januari 1973 att införa livsmedelssubventioner för att begränsa momseffekten. Subventionernas storlek har varierat under åren, och de minskades under de borgerliga regeringarnas år för att åter öka i omfattning i samband med den s. k. momsutredningen i december 1982 mellan (s) och (vpk). Regeringen har nu via sin svängremspolitik slopat subventionerna på allt utom mjölken. Vpk har i särskild motion till årets riksdag krävt att subventionerna fr. o. m. 1 juli 1984, som ett första steg i avvecklingen av matmomsens fördyrande inverkan, skall återföras till den nivå de hade under 1983. I denna motion föreslås därutöver en treårig avvecklingsplan för matmomsen. Vid sidan av ett slopande av matmomsen på livsmedel anser vi att subventionerna för mjölk måste finnas kvar på den nivå de har i dag. Detta beror på att just mjölksubventionerna går väsentligt längre än vad själva momseffekten gör i fråga om att hålla tillbaka konsumentpriset.

Vid ett slopande av inkomsterna från matmomsen skulle statskassan förlora ca 15 miljarder kronor i intäkter. Vi föreslår en treårig avvecklingsperiod för att jämna ut belastningarna på statsbudgeten. Om man av tekniska eller andra skäl anser att man vill skjuta fram frågan om en förändring av momssystemet som blir följden av ett bifall till slopande av matmomsen kan steg 1 och steg 2 ske genom ökade livsmedelssubventioner. Det subventionerade varuområdet får då utökas till samtliga tidigare subventionerade grupper samt till fisk, grönsaker, frukt och bär. Om inte konsumtionen drastiskt förändrats den senaste tiden skulle den subventioneringen omfatta ca 75 % av den samlade livsmedelsförsäljningen och representera en livsmedelsmoms på drygt 11 miljarder kronor.

Två steg av subventionering innebärande att ytterligare 5 miljarder kronor tillfördes i subvention budgetåren 1984/85 och 1985/86 skulle tillsammans med den summa som yrkas i motion 1983/84:507 från vpk innebära en total subventionering om strax under 11 miljarder kronor. I steg tre föreslås att hela momsen på mat slopas via en ändring av beskattningen, samtidigt som subventionerna återtas på allt utom mjölken.

Med hänvisning till det anförda yrkas

att riksdagen hos regeringen begär förslag om slopande av momsen på livsmedel i enlighet med vad som anförs i motionen.

Stockholm den 25 januari 1984

LARS WERNER (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

HANS PTERSSON (vpk)

i Hallstahammar

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)